

Az aradi szobor hirdesse tehát beláthatlan időnkig vértanúink dicsőségét s a magyar nemzet kegyeletét, háláját hű fiai iránt.

Nagy-beckerek—pancsova—kubini vasut.

A „Pancsova és vidéke“ cz. hetilap szeptember 28-án kiadott 39. számában „Morarius“ ur felszólítja a N.-Beckereken székelő megyei helyi érdekű vasuti bizottságot nyilatkozatra ezen vasutvonal építésének stagnálása miatt. — Feltételezvé, hogy Morarius ur a vasuti bizottság alatt csakis a „Torontáli helyi érdekű vasutak részvénytársaság“ igazgatóságát értheti, nem kívánom ugyan magam a nevezett igazgatóság ügyvédjéül feltolni, de az igazgatóság eljárásába betekintéssel bírván és ezt folytonosan szemmel kísérve, Morarius ur kérdésére a következőkben adom elő a száraz tényállást:

A torontáli helyi érdekű vasutak részvénytársasága megszerezvén ezen vonalra az előmunkálati engedélyt, ezt 1889. évi augusztus havában nyomon jelezte, a tervet elkészítette és ezeket a nm. kereskedelemügyi miniszteriumhoz folyó évi január hó 10-én fel is terjesztette, kérvén a közigazgatási bejárás megtartását. Jogosan kérdezhetjük mi oka annak, hogy dacára ezen előzményeknek a nagy-beckerek—pancsova—kubini vonal építése nem halad előbbre, holott a torontáli helyi érdekű vasutak igazgatósága eddigi működésével mindig azt bizonyította, hogy a mit kezdeményez, azt egész erélylyel keresztülvinni is igyekszik. — A felvetett kérdésre könnyű a felelet, az igyekvő igazgatóság elé két akadály gördült: az egyik akadály az, hogy a nagy-

beckerek—pancsova—kubini vonalra nevezett társaság az engedélyt nem nyerheti meg, míg a Tisza áthidalása biztosítva nincsen; ezen akadály talán a legközelebb időben meg fog szünni, mert a n.-beckerek—tarras—csurog—ó-becsei vonal közigazgatási bejárása f. hó 6-án fog megtartatni (már meg is tartatott! Szerk.) és ez alkalommal a Tisza áthidalásának kérdése is előreláthatólag el lesz döntve; — a másik akadály a vasutvonal mentén lévő érdekelttség részvétlensége, mely miatt a vasutat létesíteni lehetetlen. A n.-beckerek—pancsova—kubini vonalra a részvénytársaság eddig csak a Torontálvármegye által megszavazott kilométerenkénti 6000 frttal, Pancsova városa által megszavazott 60,000 frttal és néhány község által megszavazott 52,000 frttal rendelkezik, ily csekély részvét mellett vasutat építeni nem lehet, a nagy-beckerek—párdányi és nagy-margitai vonalak építése alkalmával az érdekelttség kilométerenként 4000 frtot szavazott meg, úgy hogy a megyei hozzájárulással együtt kilométerenként 10,000 frt állott rendelkezésre; ily hozzájárulás mellett ki lehetett építeni ezen vonalakat, de ha a nagy-beckerek—kubini vonal érdekelttsége fel nem karolja a vasutépítés ügyét és ezért áldozatokat hozni nem fog, nagyon félő, hogy a részvénytársaság minden igyekezete ezen közgazdaságilag oly fontos vonal létesítésénél kárba fog veszni. — Itt volna most már az ideje, hogy az érdekelttség a részvénytársaságot igyekeztetésben támogassa és az építéshez megfelelő összegek hozzájárulása által a társaságot pénzügyileg is azon helyzetbe hozná, hogy a nagy-beckerek—pancsova—kubini vasutvonalat, a mint az első akadály elhárítva lesz, azaz: a Tisza áthidalás kérdése eldöntetett, kiépíthesse.

—X—

Dr. Kollarits Mihály.

Torontálvármegye közszeretében állott főpénztárnokát ragadta el a kérelmetlen halál f. hó 5-én, rövid nyolcz napi szenvedés után. E váratlan csapás fájdalmas visszhangot keltett városunk társadalmának minden rétegében, melynek részvéte oly impozáns módon nyilvánult milyent csak legkedveltebb tagjainak elvesztése alkalmával mutat. A ki ismerte az alacsony, zömök embert, jóságos mosolylyal arcán, nyílt s egyenes modorával, mely első pillanatra a tetőtől-talpig becsületes ember benyomását kelté, lehetetlen, hogy őszinte tiszteletet nem érzett iránta. Kiváló szívjósága és nemes gondolkodása, puritán egyszerűsége s tudományos képzettsége azok közé sorozták, kik a társadalom dicsőre válnak. Mint atya szerette családját s gyermekei nevelésének élt, mint a megye főpénztárnoka ritka lelki ismeretességgel járt el hivatalában, s mint polgár teljesítette polgári kötelességeit. A vegyészettudora volt, a természet lelkes barátja... Most leszálta ő is a föld mélyébe, hogy az örök természet ölen, az ősz hervadásában találjon beteg teste megsemmisülést, s nemes lelke a tavasz virulásában feltámadást!

Dr. Kollarits Mihály már kora gyermekében árvaságra jutott és sok anyagi küzdelem közt végzé N.-Beckereken tanulmányait. Kezdetben piarista volt s mint ilyen gyakran érintkezett Czuczor Gergelylyel, a mély tudományu költővel, ki őt kiválóan kedvelte. Később a Rogendorf grófi családnál volt nevelő, honnan Zürichbe került, hol az egyetemet hallgatta s vegyész tudori oklevelet nyert. Zürichben mint egyetemi segédtanár működött s az ottani magyar egyetel elnöke volt. Zürichből a debreczeni kollegium hívta őt haza vegytanárnak; ő vissza is tért a haza földjére, de utközben gégebajt kapott, mely évekig megfosztá őt hangjától, s így a tanárságot felhagyta. Időközben megnősült s városunkban telepedett le, hol rövid ideig szintén tanárkodott. 1881-ben hivatalt vállalt a megyénél, mely a vagyonos és becsületes tisztviselőt előbb a gyámpénztári, majd a főpénztári teendőkkel bizta meg. A természettudománynak mindvégig egyik bajnoka volt, s hagyatékában több tudományos értekezést találtak.

Szt. István templom 140 m. magas tornyát, az Augustinusok templomában Canova pompás fehér márvány sir emléket, a fogadalmi templom csodásan szép arányait; — bámultam a színházak gazdagságát, az üzletek fényűzését, az utcái élet zaját, s azután a Stadt-park csendes ligetébe menekülve, mindezeket elgondolkoztam. Mennyi kincs, mily végtelen gazdagság! S mindez újra és újra előfordul a művelt nyugaton.

Mennyi töméntelen pingálást kellett a régi mestereknek végezniök, míg a világ minden zugát telefesthették! Mennyi időt, mennyi végtelen munkaerőt, mennyi drága anyagot áldozott fel az emberiség, míg a világ minden városát a különlegességek és ritkaságok garmadáival nem látta el, és e végtelen sokból milyen végtelen kevés jutott nekünk!

*

Elmélkedésemben egy bécsi „giegerl“ zavart meg, róla énekli a nóta, hogy:

„Der Muki, der Muki, der is a fescher Kerl,
Voll Faxen is g'wachsen als wie a Pfeifenrerl,
Er is' zwar a Giegerl aber schneidig von
Ke'an,
Der Muki, der Muki, is anzig in Wean.“

A Muki, legnagyobb bámulatomra

megállt előttem, azután széttartá karjait és szivrepesve rohant reám:

— Hohó! megvagy, megfogtalak!

— No persze, hogy megfogtál! szoltam kibontakozva a váratlan ölelésből, s csak akkor láttam, hogy ő az, az én legujabbdivatu Lulu barátom, a ki utánam jött, hogy együtt barangolva a világban, én a leányok elől, ő a leányok után szaladjon.

Karofogtam s vittem a coursalonba. Mikor ez előkelő restauratio terrassára léptünk: mit látunk?

Egy asztalt végtelen romhalmazzal. Egy letarolt mezőt. Edények és ételmaradékok sokasága hirdette itt a pusztulást. S e romok fölött egy jól lakott arc mosolygott reánk, szájában füstölő regalitással, melynek piros kápája messziről hirdette, hogy ő finom szivart szí. Mielőtt üdvözölt volna, még egyet igazított a piros feliraton s közelebb hozta ajkaihoz, nehogy megpörköljön. Azután egy illatos füstfelhőt röpitve a légbe nyájas szavakkal jött elénk.

— Mein Name ist Kohn! szolott Lulu barátom előtt meghajolva.

*

Vasárnap délután a „Prater“ a világ legélénkebb mulató helye. Itt látható

az igazi Bécs, amint megszámlálhatlan tömegben tolong, zajong, dévajkodik. Schönbrunn műkertészeti remekei, az Augarten csendes fasorai, a Schwarzenberg-park árnyas helyei s a többi liget már csak komolyabb sétálók számára való. A Prater „világ csodái“ utczaszámra sorakoznak egymás mellé, el-elesábitva egy-egy kíváncsi embert, a milyen a nagy tömegben elég sok akad. Magam is czélul tűzöm ki a kíváncsiságot és sorra látogatom a bódékat. Präuscher viaszbábjai közt még a „Schreck cabinet“ költi fel figyelmemet s el nem mulasztom az egy picula külön entreét megfizetni. A legborzasztóbb tárgy itt Spanga Pál kopott zóna-böröndje, melyben csak egy kötélmadzag búslakodik, — de hitelesen bizonyítottatik, hogy ez igazi. A szomszédban őt colibri-emberke tart „grosse Vorstellung“-ot. Belépve Pa-pa-lapa prinz és Pi-pi-lipi prinzessin fogadnak és még három fő és alherczeg mutatják be magukat. Büszkén lenézem e „fenségeket“, a kik bizony tojásból kikelt csirkéknek is beillenek s a kik végig parolázzák a publikumot azután fényképüket árulva a nagynak hirdetett előadást befejezik. — A bódék közt azonban legérdekebb a „ringl-spiele“ concurrentiája,

Irt kiváló humoru verseket is. Betegségről rövid nyolez nap előtt panaszkodott s a nagymérvű tüdőgyulladás, melyhez szivba járult, csakhamar kiagadta őt az élők sorából. Temetésénél igen nagyszámu közönség volt jelen s a halottas-házban Lauka Gusztáv, Koszorus költőnk, Schaffer Antal, pápai kamarás, pornói apát, esperes-plébános tartottak fölötté megható gyászbeszédet.

Haláláról családja a következő gyászjelentést adta ki:

„Alulirtok szomorodott szívvel jelentik a legjobb férj, illetve atya, testvér és rokon Dr. Kollarits Mihály Torontálmegye főpénztárnokának f. évi október hó 5-én, d. e. 10 órakor, rövid szenvedés és a halotti szentségek ajtatos felvétele után élte 47. évében történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei f. évi október hó 6-án d. u. fél 5 órakor fognak helybeli róm. kath. sirkertben a családi sírboltba örök nyugalomra tételni. Az engesztelő szent mise áldozat f. évi október hó 7-én délelőtt 10 órakor fog a helybeli róm. kath. plébánia templomban az Égek Urának bemutatni. Békehamvaira! Nagy-Becskerek, 1890. október 5-én. — Özv. Kollarits Mihályné, szül. Kamuncsek Lujza, mint neje. Kollarits Gusztáv, Kollarits Gábor, Kollarits Rezső, Kollarits Erzsébet, mint gyermekei. Benkovich Miklós, Benkovich Mihály, mint mostoha fiai. Kollarits István, mint testvére. Kollarits Aladár, mint unokaöccse. Zecher Kollarits Lina, mint nővére. Zecher Ernő, mint sógor. Kollarits Mária, szül. Bence, mint sógornője. Benkovich Miklósné, szül. Jánoky Mária, mint menyje.

IRODALOM.

A *Gazdasági Mérnök* című közérdekű gazdasági és műszaki képes hetilap, mely 14 év óta szolgálja szakavatottan a hazai gazdasági és technikai fejlődés ügyét, októbertől kezdve tetemesen meg bővítve s a Hitel című kereskedelmi és pénzügyi hetilappal, mint rendes melléklapjával külön színes borítékba foglalva jelenik meg. E két lap szerencsésen egyesíti magában a mezőgazdaság és ipar, valamint a kereskedelem és pénzügy-összhangzó és egymást kiegészítő érdekeit; minélfogva a legmelegebben ajánlhatjuk e két lapot egy a művelt gazdaközönségnek, valamint az ipari, kereskedelmi

mely a legkülönfélébb izlésű berendezésben nyilvánul; az egyik közepén kitömött óriás-asszony lóbázza kezeit, a másikban vasut szalad köröskörül, a harmadikban léghajók himbálózna, a negyedik egy fával burkolt ó-német terem, az ötödik kristálygyöngyöktől csillog, mint egy tündérvár, melyben a pirosposztag arcú bécsi leányzók a tündérek, és az ördögmotollak még számos különlegességgel dicsekszenek; a czéllövészetek, súlymérők, panorámák, paprikajancsik, táncstermek és étkező helyek is nagy versenyt fejtenek ki, melyekben még késő éjjig tart a vasárnap.

Haza tértemben egy távcsövet pillantok meg, melylyel egy röpke perc alatt a holdba utazhatni. Benézek e rejtelmes jószágba s e perczben a hold millió bibirestől borított tányérja lebeg előttem, melyen a Tycho-krater hatalmas domborulatái élesen kiválnak. A mig köröttem minden zsibong, addig ott a végtelen némaság látszik, a haldoklás sivár képe.

És e rút, unalmas bolygó tárgya annyi ábrándnak, annyi merengésnek? Ez után eped annyi szerelmes leány sziv!?

Kp. Kovács László.

és pénzügyi köröknek. A Gazdasági Mérnök és A hitel előfizetési ára, egész évre 12 frt, félévre 6 forint, negyed évre 3 frt. Az előfizetés vagy megrendelés a nevezett lapok kiadóhivatalába (Budapest, IX. Lónyay u. 11.) czimzendő, megjegyezvén, hogy a kiadó lapokat a jövő egész évre már most megrendeli, az ez év végeig megjelenő számokat díjtalanul megkapja.

A „*Vasárnapi Ujság*“ legújabb száma 3 iven, kizárólag az aradi vértanuk emlékünnepe vonatkozó és 1848-9 es honvédektől, köztük a vértanu tábornokok egyikének segéd-tisztjétől irt közleményekkel jelent meg, 38 eredeti képpel, melyeket a „*Vasárnapi Ujságnak*“-nak e czélra kiküldött művész-munkatársai készítettek. Ez október 6-iki emlékszáma tartalma a következő: Az aradi emlékszóbor. — Emlékezések: Október 6-ika 1849-ben. Az aradi kivégzések. (Több képpel: Az aradi vértanuk kivégeztetési helye: a vár előtti tér, hol a 9 tábornok kivégeztetési helye emlékszóborral van megjelölve, a háttérben a világosi várral. Az aradi vár sánczárka, melyben 4 tábornok agyonlövetett. Az aradi vár, az aradi városház tornyából fölvéve. Az aradi csatában elesett honvédek emlékszóbor. Lenkey és Vécsey honvédtábornokok sírja, stb. Cserna Károly és Dörre Tivadar rajzai.) — Az aradi vértanuk szobrának leleplezésekor. Költemény Sántha Károlytól. — Az aradi 13 vértanu emlékszóbor, (a szóbor, főalakja a Hungária, 4 melléksoportozata: az Ébredő szabadság, Harczkészség, Áldozatkészség, Haldokló harczos, a tizenhárom tábornok éremarczképe, stb. rajzával. — A tizenhárom vértanu élettrajza. Damjanich, Dessewffy arisztid, Pöltenberg, stb. családjuk birtokában levő arczképeinek rajzával). — Arad város. (Több képpel.) Márki Sándortól. — Az október 6-iki emlékünnepe. — Az emlékszóbor fölállítás az aradi szabadságtéren. (Cserna Károly eredeti rajza.) — Irodalom és művészet. — Egyletek és közintézetek. — Mi ujság? — Halálozások. — Szerkesztői mondanivaló. — Képtalány. — Sakjáték. — Hetinaptár. E szám ára 20 kr. — A „*Vasárnapi Ujság*“ előfizetési ára negyedévre 2 frt, a „*Politikai Ujdonságok*“-kal együtt 3 frt. — Ugyancsak a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, egyetem-utca 4. sz.) megrendelhető a „*Képes Néplap*“ legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 1 frt.

HIREK.

Az aradi vértanuk emlék-szóborának leleplezése október 6-án hétfőn, ment végbe óriási részvét mellett. Mintegy tizezer főnyi vendégsereg gyűlt ez alkalomból Arad városába s a nemzet több mint 800 koszorúval róta le a 13 vértanu iránti kegyeletét. Az ország csaknem minden törvényhatósága s honvéd egylete, továbbá számtalan egyesület küldöttésgileg jelent meg, s több helyütt ünnepélyes istentiszteletek tartattak.

Az ünnepélyt requiem nyitotta meg a minoriták templomában reggeli 9 órakor, mely után a Szabadság-téren felállított emlékszóbor leleplezése következett Salacz Gyula aradi polgármester beszéde kíséretében. A szóbot, melyet még Huszár Adolf, korán elhunyt jeles szobrászunk mintázott, de Zala György fejezett be, kettős széles gránit lépcső fogja körül, e fölött

emelkedik a talapzat s ebben körül a 13 vértanu domboru arczképe. (Kiss Ernő, Schweidl József, Dessewffy Aristid, Lázár Vilmos, Pöltenberg Ernő, Török Ignác, Lahner György, Knezech Károly, Nagy Sándor József, gróf Leiningen-Westerburg Károly, Aulich Lajos, Damjanics János és gróf Vécsey Károly). A talapzaton négy csoportban az „Ébredő szabadság“, a „Harczkészség“ az „Áldozatkészség“ és a „Haldokló harczos“ mellékalakzatok foglalnak helyet. Elöl a homlokzaton áll az „Ébredő szabadság“, egy nőalak, két kezén szétépett lánczokkal, arcán a kiállott szenvedésnek, de egyuttal a szebb jövő iránti lelkesedésnek kifejezésével a föléje hajló Génuszra tekint, ki széttörte bilincseit, kezébe adta a kardot s egyik kezével felemelkedni segíti, másikkal pedig a lobogó szövétnel elébe világít. — Baloldalán a „Harczkészség“ egy klasszikus, elszánt arczu ifju, fején sisak, jobb kezével földre szegzett szeges buzogányt markol; oroszlán bőron ül talpra szökni készen. — Jobbról az „Áldozatkészség“, egy nőalak, ki legdrágább kincsét, fejéről levett diadémjét teszi a haza oltárára. — Hátral a „Haldokló harczos“ zászlót tart szívéhez szoritva, rajta e jelmondattal: „Ha Isten velünk, ki ellenünk!“ mögötte egy nő áll, tekintetével az eget keresi, mintha annak irgalmát esdené le, mig karjával a roskadó harczost emeli. E négy alakzat közül emelkedik fel a talapzat karcsubb része, melyen a „Hungária“ pompás alakját látjuk, mely magasan emeli fel tölgy- és babérkoszorut tartó jobb kezét s lefelé tekint a 13-ra; baljával egy kardra támaszkodik és pedig sz. István kardjának utánzatára; tején Mátyás király fekete seregének sisakja s tetején gazdag himzésű lovagruha omlik alá, jobb válláról párduezbőr csüng le.

A szóbor minden tekintetben sikerült s leleplezése alkalmából mély hatás volt a közönségen szemlélhető.

A „*Szózat*“ eléneklése után Palágyi Lajos pályanyertes ódája szavaltatott el, majd Lukácsy Miklós emlékbeszéde fejezte be a hazafias ünnepélyt.

Torontálmegye képviselőjében Daniel László megyei főjegyző, Botka Béla, Rónay Ernő és Damaszkín Arszen urakból álló küldöttség helyezett egy igen diszes élő virágkoszorút a 13 vértanu emlékszóborára.

A pancsovai magyar nők vasból küldtek koszorút a szóbor talapzatára. A temesvári nők ezüst babérkoszorúval rótták le kegyeletüket.

Nagy-Kikindán a gymnasium ünnepele meg október 6-ikát.

A *N.-Becskerek* — *Ellemér* — *Tarras* — *Ó-Becsei vasutvonal* közigazgatási bejárása alkalmából f. hó 6-án voltak a tárgyalások Elleméren, a község házában, Gyöngyössy minist. tanácsos elnökelete alatt. Az érdekeltek nagy számán kívül jelen voltak Rónay Jenő megyénk alispánja, Heim osztálytanácsos, Belitska Béni árvaszéki elnök és gr. Pejacsevich az új vasutvonal engedélyese is.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminister Dr. Milos Aurél n.-becskereki kir. kincstári irnokot a kolozsvári királyi kincstári ügyészséghez altügyészsé nevezte ki.

Kajtar Jenő, megyei árvaszéki ülnök, ki a „Gr.-Kikindaer Zeitung“ szerint „nyomtalanul eltűnt“, épenséggel nem hajlandó ilyesmire. Az ülnök ur hosszabb szabadságon volt, s most jó egészségben végzi hivatalos teendőit.

Állami polgári iskola Nagy-Becskereken. Steinbach Antal királyi tanácsos, Torontálmegye tanfelügyelője, ki meggyenk népoktatása terén kitűnő szakértelemmel s kiváló buzgósággal működik, s kinek tevékenységét eléggé jellemzi, hogy csak a folyó évben is husz új népiskolai osztályt nyitott meg, N.-Becskerek város érdekeinek megfelelőleg egy helyben felállítandó állami polgári iskola létesítésén fáradozik, mely törekvésében őt N.-Becskerek város tanácsa és polgársága bizonyára legnagyobb készséggel fogja támogatni. A tanfelügyelő ur m. hó 11-én volt kihallgatáson gr. Csáky Albin közokt. ministernél, a hol ez ügy is szóba hozatott, különös tekintettel arra, hogy miután Torontálmegyében csak a déli részen fekvő pancsovai és az északi részen fekvő Zombolyán létezik ily intézet, a kivánalmaknak megfelelőleg csaknem elodázhatlan még egy polgári iskolának itt, a központban való felállítása. A helybeli főgymnasiumba az idén is oly tömegesen jelentkeztek a tanulók, hogy harminczat kellett elutasítani azért, mert a törvényes létszámon felül egyes osztályokba több tanulót felvenni tilos. Ha e nagyszámu, nagyobbára vidéki tanulmányait itt folytathatnák, az kétségtelenül nagy hasznára volna a város polgárságának is. Másrészt egy polgári iskola felállítása által nemcsak a gymnasiumból vezetettnek el a nem oda való elemek, de olyanok is nagy számmal iratkoznának oda be, a kik nem annyira a tudományos, mint inkább a reális pályákra készülnek s céljukat a polgári iskola végzésével legkönnyebben elérik; hiszen a polgári iskola célja épen az, hogy művelt iparosokat, kereskedőket neveljen s hivatása épen élénk kereskedelmi központot képező városunkban annál nagyobb, mert néhány év múlva azal kapcsolatban az ugynevezett közép kereskedelmi iskola is megnyithatóvá válnék épen úgy, a hogy az már Szegeden, Temesvárott, Aradon virágzik. A minister kiváló szívélyességgel fogadta a tanfelügyelőnek ez ügybeni előterjesztéseit szóbelileg felhatalmazta őt, hogy a várossal tárgyalásokat kezdjen meg ez ügyben. A tárgyalások, mint értesülünk, most folynak, s tekintve az ügy kiváló jelentőségét, bizonyára a legsikeresebb megoldást eredményezik, úgy, hogy az állami polgári iskola megnyitása, a tanfelügyelő ur intentioi szerint, már a jövő tanév elején lehetségessé lesz.

A jegyzői vizsgálatok a lefolyt héten tartatnak meg a megye székházában. A vizsgáló bizottságban Rónay Jenő kir. tanácsos, alispán, elnökön kívül, Belicska Béni, árvaszéki elnök, Kovách Agoston kir. tanácsos, ügyvéd, Steinbach Antal kir. tanácsos, tanfelügyelő, Kéler Akos tb. megyei főügyész, Szigethy József alszámvevő, továbbá a pénzügyigazgatóság részéről Mallász József, a jegyzői kar részéről Suciú János voltak. Vizsgálatra jelentkezett 16, ezek közül az írásbeli vizsgálaton vissza utasított 2, a szóbelinél 5; a vizsgálatot sikeresen letették 11, és pedig: Chorle Gyula, Dittrich Lajos, ifj. Fulda Pál, Gyürky László, Kerla József, Kuhsing Péter, Mesterovits Pál, Móricz Henrik, Obrincsák Frigyes, Poroszkai Zoltán, Serb István.

A mai lóverseny és lódíjazás alkalmából nagy élénkség tapasztalható városunkban. A vidék intelligenciája szebbnél szebb fogatokon érkezett be. A lóverseny d. u. 2 órakor kezdődik a Magyar-Szent-Mihály felé vezető ut melletti tarlón, hova a főtérről a váráljai utca egyenesen kivezet. A versenyszámok igen érdekeseknek ígérkeznek. Részletes programok a verseny előtt osztatnak szét. A lóverseny után a „Torontál“ regattaegetlet diszes táncmulatsága lesz esti 9 órakor a helyb. kaszinó összes helyiségeiben. Belépti díj személynként 2 frt. A meghívások körözött iven történnek.

Mohaupt Mihály siremlékének leleplezése f. hó 2-án történt Kis-Komlóson nagy részvét mellett. A diszes sirkő, melyet a torontálmegyei kör- és községi jegyzők egylete állított fel, a következő feliratot viseli: „Alapítójának: Mohaupt Mihálynak kegyelelele jeléül emelé a torontáli kör- és községi jegyzők egylete 1890. évben.“ — A ünnepélyességet requiem előzte meg, melyen főt. Springer János róm. kath. lelkész mondott szívhez szóló beszédet. Ezután tömegesen kivonultak a temetőbe, hol Mohaupt Mihály gyászoló családja, Bielek Antal főszolgabíró, Dimitrievics Pál, Suciú János, Horváth Károly, Augustin Péter s még számos községi jegyző s több vidéki tanító álltak az emlékek körül. Emlékbeszédet Springer János és Dimitrievics Pál mondtak, utóbbi a jegyzői egylet nevében igen nagyhatású beszéddel sorolva fel az elhunyt alapító érdemeit.

Vonat-kisiklás. F. hó 4-én éjjel 11 órakor a szabad. osztrák-magyar államvasutársaság szegedi rendező-pályaudvarán az állomásba behaladó 357. számú tehervonat a mellékvágányról ugyanakkor megfutamlott négy teherkocsi által horzsolatott, minek következtében a tehervonat mozdonya és 4 kocsi kisiklott. A vonaton volt szolgálati közegek közül senki sem sérült meg. — A kisiklás folytán a folyó vágányon való közlekedés másfél óráig megakadályoztatott, miből folyólag a budapest—temesvári személyvonat 23 percnyi, a temesvár—budapesti személyvonat 17 percnyi késést szenvedett.

Felolvasás. A helybeli kereskedő ifjak egylete f. hó 5-én tartotta második felolvasás estélyét, mely alkalommal Baaden Károly népisk. igazgató „A létkör villamos jelenségeiről“, Gockler Károly pedig általában a villamosságról érkezett, több érdekes mutatóvánnyal élénkítve előadását. Mindkét felolvasót a szépszámu közönség zajosan megtapsolta.

Kereskedő ifjak egylete. Dr. Klein Mór nem vasárnap október 19-én mint már hirtetve volt, hanem szombaton október 18-án este 8 $\frac{1}{2}$ órakor fogja felolvasását az egylet helyiségében (Rózsa szálloda, I. emelet) megtartatni és pedig a következő themáról: „A kereskedelem fejlődésének története“. Az egylet minden felolvasásához a vendégeknek úgy hölgyek, mint uraknak ingyen a belépés.

A titkár.

Szerb színház. A Ruzsits-féle szerb színtársulat mult vasárnap „Utazás a föld körül 80 nap alatt“ című jól ismert látványos darabot adta zsufoolt ház előtt, mely egész estén át zajosan mulatott. A látványosságok ugyan a nagy-becskereki városi színház vizionelőtti dekorációival inkább curiosum, mint látványosság számba mennek, de a vasárnapi közönséget egy-két görögtűz is kielégíti. Mindenesetre ideje volna már a városi színház számára egy-két újabb dekorációt beszerezni. — Kedden „Bárány és farkas“, csőtörtőkön „Fedora“ adatott, mindkét darabban kifogástalan művészi játékkal bizonyítva be a társaság, hogy a színpadon teljesen otthon van. Kiváltak: Bakalovics, Vuics és Lukics asszonyok; továbbá Ruzsits, Lukics, Dobrinovics és Mihajlovics urak jeles alakításokkal.

Torontáli kör. A Budapesten tartózkodó torontálmegyei egyetemi ifjuság „Torontáli köre“ e hó 4-én szépszámu tagok részvétele mellett ez évben is megalakult. Életrevalósága mellett felhozhatni vélem azt az örvedetes körülményt, hogy nemcsak Torontálból, hanem különösen számosan Temesből, sőt más megyékből is sorakoztak a kör zászlója alá s választattak be a tiszt karba, mely különben következőképen alakult meg: Elnökké egyhangulag Wittigschlager Rezső oh., alelnökké Hubert Lajos m. e. h., titkárrá Bubenitsek Miklós jogh., főjegyzővé Junkert Mátvás jogh., aljegyzővé Wolf Sándor m. e. h., pénztárossá Vogel József m. e. h., ellenörre Theil Albert oh. és háznagygyá Lujanovics Iván jogh. választattak meg; a bizottságba bevalasztattak: Thorrer Tamás jogsz., Neuhold György gyógysz. h., Kiss István orvosszig. és Wild Károly jogh. rendes, Kukin Vojin m. e. h. és Grün János oh. póttagokká. — Az ujonnan megvalasztott elnök tartalmas székfoglalójában általános helyeslés közt kijelölte azon irányt, a melyben a kört vezetni óhajta, czélul tűzven ki: a torontálmegyei ifjuságban az összetartozás érzetét a fővárosban társas összejövetelek által éleszeni és fentartani, szegény tagtársainkat segélyezni, végül irodalmi s retorikai estélyek rendezése által mindenkinek tehetségei érvényesítésére itt is módot nyujtván, a szellemi továbbképzést is előmozdítani. — Ha az előjelek nem csalnak, úgy e hármas czél elérése máris biztosítottnak vehető, miért is működésünk sikeres voltához mi sem kívántatik már egyéb, minthogy Torontálvármegye közönsége fiainak szerencsét és kitartást kívánjon. — A gyűlést társas vacsora követte, melynek folyamán számos sikerült pohárköszöntő mondatott s mely a legjobb hangulatban éjjel utánig eltartott. — Bubenitsek Miklós, egyleti titkár.

Meghívás. A „Torontálmegyei lótenyésztési bizottság“ f. évi október hó 13-án, délután 3 órakor N.-Becskereken a megyeház nagy termében ülést tart, melyre a bizottság tagjai tisztelettel meghivatnak. — Tárgysorozat: 1. Elnöki jelentés a f. évi szept. hó 14-én Nagy-Szent-Miklóson és szept. 28-án Tor-Vásárhelyen megtartott lódíjazás felől. — 2. A nagy-körösi m. kir. állami méntelep parancsnokságnak az elnökséghez tett átirata a fedeztetési állomásokra kiadandó állami méneknek a községek által ingyenes tartása tárgyában. — 3. A magánosok vagy községek tulajdonában levő ménlovak és bikák tenyésztésre való használásáról szóló megyei szabályrendelet megváltoztatása iránti „javaslat“ tárgyalása. (Megjelent a megyei gazdasági egyesületi értesítő f. évi 6. és 7-ik számaiban.) — 4. Elnöki előterjesztés a megyei lótenyésztési alap állásáról. — 5. Netáni indítványok. — Zombolya, 1890 okt. 3-án. Gróf Csekolics Endre, biz. elnök.

Országos vásár tartatott városunkban e hó 9., 10., 11. és 12-ik napjain, mely igen élénk volt. Ma vasárnap a vegyes vásár van, melyen liliputik s egyéb csodák láthatók, s melynek egyik legérdekesebb mozzanata a szerb leányvásár.

Hivatalos jelentés f. évi szeptember hóban Nagy-Becskerek városában észlelt közegészségügyi viszonyokról. Városunk lakosságának száma az 1881. évi népszámlálás szerint körülbelül 20.000. Az összes elhaltak száma 57, a következő halálokkal: vörheny 3, váltóláz senyv 1, influenza 2, veleszületett gyengeség 4, ránggörcs 5, tüdőlob 2, tüdőgümőkör 16, mellhártyalob 2, bélhurut 10, hashártyalob 1, méh- és méhkorlob 1, agyvérömleny 2, aggkor 6, görvénykor 1, májköszövetlob 1, evvérőség 1. — Születés szeptemberben 44 jelentetett be. — Egészségügyi viszonyok: Az egészségügyi viszonyok a jelentés hónapban kedvezők voltak, a ragályos kórok között az influenza és vörheny ismét szörványosan fordultak elő, de még eddig nem járványszerűen. — N.-Becskerek, 1890. okt. 4. én. Dr. Haidegger Lajos s. k., vár. főorvos.

Rövid hírek. Zsombolyán Bárka József óteleki gazdát a vásártér egyik félreeső helyén eszméletlen állapotban, kirabolva találtak. A rablót, a kit Bárka nem ismert, a csendőrség nyomozza. — Mokrinban a hó 2-án Pap Erzsébet, csinos fiatal menyecske, ki Hulló István bognárral házasságon kívül együtt élt, marólugot ivott s meghalt. Állítólag azért pusztította el magát, mert Hulló megunta, s e miatt az utóbbi időben mindenképp bántalmazta. — Diszterweg-ünnepelet rendez városunkban a délmagyarországi tanító-egylet helybeli fióka f. hó 29-én.

Törvényeségi csarnok.

A nagy-becskereki kir. törvényszék végtaggyalásainak sorrendje:

Október 15-én: Martinov Mita, szándékos emberölés. — Milevanov Arkadia, lopás. — Kikity Ráda, megvesztegetés.

Október 18-án: Jerkov Náta, hatóság elleni erőszak. — Katrein Antal, hatóság elleni erőszak. — Albel Károlyné, csalás. — Parivodits Steva, sikkasztás.

Szerkesztőségi üzenet.

A Torontáli körnek Budapesten ezúton küldi szerkesztőségünk üdvözlését azzal, hogy a kör közleményeit mindenkor szívesen fogadja. L. K. urnak Zsombolyán. A tudósításért köszönet. Kissé megkéskéve érkezett s helyszüke miatt csak röviden adhattuk.

VASUTÜGYEK.

(Szab. osztrák-magyar államvasut-társaság.)

Folyó évi október hó 1-től a Budapestről Bécsbe közlekedő 18. sz. és a Bécsből Budapestre közlekedő 77. sz. vonatknál a nemzetközi hálókocsi társaság egy-egy hálókocsija közlekedik.

Ezen hálókocsiban levő ágyakat minden ezen vonatokra érvényes I. vagy II. oszt. menetigazolvánnyal ellátott utas igénybe veheti, az alább kitüntetett illetékek lefizetése mellett és a rendelkezésre álló helyek számához képest.

A jelentkezés ezen hálókocsikra a kiindulási állomás főnökénél vagy szolgálattelvő hivatalnokánál vagy pedig a vonat kalauzájánál történhetik.

Az ágyak kijelölése a jelentkezés sorrendjében történik.

Egy I. oszt. ágyért 4.50 franc.

„ II. „ „ 4 — „ fizetendő.

Ezen illetékeket a hálókocsi társaság kalauza szedi be.

(Német-osztrák-magyar tengeri kikötő kötelék. Forgalom Magyarországal.) — A nevezett köteléki forgalomban a f. évi november hó 1-vel új köteléki dijszabások lépnek életbe, és pedig a dijszabás II. rész 3. füzet

és II. rész 4. füzeté. — Ezen dijszabások által az 1885. évi szeptember hó 1. óta érvényben állott köteléki dijszabás II. rész 3. és 4. füzeté hatályon kívül helyeztetik; a mennyiben az új dijszabásban foglalt díjtételek által díjtétel emelések fordulnának elő ugy ezek csak a f. évi december 1-vel érvényesek.

Az új dijszabások a részes vonatknál legközelebb megszerezhetők lesznek.

(Osztrák-magyar-román vasuti kötelek. — Dijszabási pótlékoknak érvénybe léptetése.) — 1890 november 1-én az osztr.-magyar-román köteléki dijszabás II. részéhez a X., III. részéhez a XI., IV. részéhez a IX. és V. részéhez a VI. pótlék lép érvénybe. — E pótlékok tartalma a következő:

Díjtételeknek érvényesítése a délszaknémet összekötő vasut Liebau állomása, valamint a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság Tepla-Trencsén-Teplicz állomása forgalmára; Gródek állomásnak felvétele a 3. sz. kivételes dijszabásba; póthatározmány az 5. sz. kivételes dijszabás névsorozásához; a 6. sz. kivételes dijszabásra vonatkozó további díjtételeknek érvényesítése Toplecz állomás forgalmára; a 7. sz. kivételes dijszabás névsorának módosítása; a román vasutak több állomásának felvétele a 8., 21., 28. és 31. sz. kivételes dijszabásokba; a magyar kir. államvasutak több erdélyi állomásának felvétele a 2., 3. és 6. sz. kivételes dijszabásokba.

Ezek mellett a IV. dijszabási részhez tartozó IX. pótlék mig az általános dijszabási határozmányoknak módosítását a gabona stb. szállítványok számára engedélyezett reexpeditionális kedvezményt illetőleg, tartalmazza.

(Fény állomásnak megnyitása gyors- és teherdarabárak kezelésére.) — Az üzemünkben levő torontáli helyi érdekű vasutak Szécsány-Párdány vonalán fekvő Fény állomás, mely eddigelé csak személy és podgyász, továbbá kocsi rakományu teherárak fel- és leadására volt berendezve, f. évi október 15-től fogva gyors- és teherdarabárak fel- és leadására nyitattik meg.

Az áruk a torontáli helyi érdekű vasutak megnyitása óta érvényes dijszabása, továbbá a torontáli helyi érdekű vasutak közt egyrészt, másrészt a nagy-kikinda-n.-becskereki vasut, az osztrák-magyar államvasut-társaság állomásai és a bécsi állomások egymás közötti forgalmára 1889 július 1-től érvényes dijszabás II. része alapján szállíthatnak.

(Dubnicz állomás megnyitása kocsi rakományu teherárak fel- és leadására.) — A vágvolgyi vonalunkon levő Dubnicz állomás, mely eddigelé csak személy- és podgyász-, továbbá gyorsáruforgalom közvetítésére szolgált, f. évi október 10-től fogva teljes kocsi rakományu teherárak fel- és leadására is berendeztetik.

Az áruk szállítása az érvényes helyi dijszabás alapján az abban foglalt távolsági és dijszámítási táblázat szerint történik.

Kimutatás

a „Torontálmegyei takaré- és hitelbank“ 1890. évi szeptember havi forgalmáról.

I. Pénztári betételek

állása aug. végével	612085 94
betételek szept. hóban	63682 33
összesen	675768 27
visszafizetések szept. hóban	51799 72
állása szept. végével	623968 55

II. Folyó számlai üzlet

szenvedőleges egyenleg aug. végével	14742 79
betételek szept. hóban	25313 63
összesen	40056 42
kiadások szept. hóban	6401 96
szenvedőleges egyenleg szept. végével	33654 46

III. Leszámítolási üzlet

a tárca állása aug. végével	718768 08
leszámított szept. hóban	315767 24
összesen	1034535 32
visszleszámított és visszafizettetett szept. hóban	300149 09
a tárca állása szept. végével	734386 23

IV. Előlegek értékpapirokra

állása aug. végével	9496 60
kiadások szept. hóban	360 —
összesen	9856 50
visszafizetések szept. hóban	117 —
állása szept. végével	9739 50

V. Ingatlan kölcsönök

állása aug. végével	52923 75
kiadások szept. hóban	4 57
összesen	52928 32
visszafizetések szept. hóban	268 86
állása szept. végével	52659 46

VI. Pénztár-forgalom

készpénz egyenleg aug. végével	2823 95
bevételek szept. hóban	695186 60
összesen	698010 55
kiadások szept. hóban	683801 11
készpénz egyenleg szept. végével	14209 44

8012. sz. 1890.

(348—1.1)

Arverési hirdetményi kivonat.

A nagy-becskereki kir. tszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Dimitrievics Jelena aracsi lakosnő végrehajtonak Galentin Lyubomir ó-becsei lakos végrehajtást szenvedő elleni 50 forint tökekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a n.-becskereki kir. tszék kerületében levő Aracs községi 773. sz. tjkvben foglalt 885. hr. sz. és 783. össz. sz. egész ház és így a végrehajtáson kívül álló Galatin Voint illető fele rész is 400 frt kikiáltási árban, továbbá az 1715. hr. sz. egész pótkert tehát végrehajtáson kívül álló Galetin Voin birtokrésze is 120 forint kikiáltási árban, — az ugyanazon tjkvben foglalt A III. alatti 2432., 2693., 4510. és 5163. hr. sz. egy egész urb. telek egy harmad részének Galetin Lyuba mint illető fele 669 forint 51 kr. kikiáltási árban és végre az A † alatti 1380.-b hr. sz. egész szőlő tehát Galetin Voint illető része is 78 frt kikiáltási árban 1890. évi november hó 10-ik napján délelőtt 10 órakor Aracs község házában megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni.

1. Ha a kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitiizott birtok szükség esetén a kikiáltási áron alul is el lesz adandó.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árnak 10 százalékát vagyis 40 forint, 12 forint, 66 frt 95 krajczár és 7 frt 80 kr. készpénzben vagy az 1881. évi LX. tet. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított s az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyi ministeri rendelet 8. §-ában jelölt óvadékképest értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881. évi LX. tet. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezésről kiállított előmervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatali órák alatt, ezen kir. tszék tkvi irattárában s Aracs község elöljáróságánál megtekinthetők.

Kelt N.-Becskereken, a kir. tszék mint tkvi hatóságnál 1890. évi június 26-án. — Kiss Sándor, egyes bíró.

G A Z D A S Á G.

A »Torontál« melléklete.

Teremtsünk újabb termelési ágakat.

Az évek óta tartó alacsony buzárok meggyőzhették immár gazdáinkat arról a részünkről is évek óta hangzottatott tényről, hogy a tulnyomóan szemtermelésről, ezen extensív és kényelmes gazdálkodási módtól okvetlenül át kell térnünk a kereskedelmi jellegű intenzív gazdálkodásra.

Közel egy fél százada már annak, a midőn az intenzív mezői gazdálkodás egyik legkiválóbb uttörő bajnoka hazánkban, boldogult Korizmic László, lapja homlokára tűzte a programot: „Hozzunk mezői gazdaságunkba helyes arányokat“ s még ma is ott vagyunk, hogy — bár a haladást e téren nem tagadhatjuk — ezt a helyes arányt kell unosuntalan ajánlanunk.

Az amerikai és indiai világverseny, mely gabonatermelésünket évek óta oly súlyosan nyomja, Oroszország és Románia gabonatermelése, mely Dunánkon veszi hódító útját Németország felé, eléggé meggyőzhettek arról, hogy a nyers szemtermeléssel évről-évre nehezebben álljuk ki a versenyt. Oda kell tehát törekednünk — és pedig minél előbb kezdjük, annál jobb — hogy az ipari és kereskedelmi növények, valamint a kerti és gyümölcs-termelésre fektessünk az eddiginél sokkal nagyobb súlyt.

Az országos statisztikai hivatal áruforgalmi kimutatása megadja, az utmutatást arra, hogy minő gazdasági vagy kerti termények azok, melyeket nagyobb mennyiségben hozunk be külföldről. Ezt az importot nem nagy fáradsággal ki lehetne szorítani, csak egy kis intellektuális erő, egy kis fáradságot nem ismerő és körültekintő törekvés kell hozzá. — Jelentékeny mennyiségű gyógynövény s különösen főzelékfélék és gyümölcs jön be hozzánk évenként a külföldről, melyért milliók mennek ki az országból. De ez csak egyik oldala az éremnek! Ezenkívül még sokkal több az, a mit mi adhatnánk a külföldnek ha észszerűbben rendeznők be a gazdálkodásunkat. Hogy egyebet ne említsünk, csak utalunk példaképpen a főzelék- és gyümölcs-termelés intenzív felkarolására s a különféle konzervekre, melyek mindenkor biztos kelendősegre számíthatnak. Magyarország annyira meg van áldva jó földdel s gazdag vízhálózáttal, hogy az öntözésre alapított kerti gazdálkodásra szinte teremtve látszik lenni. Első példa rá a bolgár kertészek országos ismert kertészete, a kik évente 3-4 termést is kihoznák ugyan abból a földből s 300-400 frt tisztá jövedelmet egy hold sivár földből. Csakhogy ehhez természetesen kora reggeltől késő estig tartó szorgalmas és kitartó munkálkodás szükséges. De hát ez a helyes módja a vagyonosodásnak!

A gyümölcsstermelésnek Magyarország igazán hivatott talaja. Oly zamatos gyümölcsök, mint a minők nálunk teremnek, méltán a ritkaságok közé tartoznak. S mind a mellett teljesen

parlagon hagyjuk ezt a felette fontos termelési ágat s a ki foglalkozik is vele, csak mellékesen és épen nem szakszerűen üzi. Pedig a gyümölcsstermelés egyike a legjövődélmezőbb termelési ágaknak; azonban természetesen csak akkor, ha kellő alapossággal és szakszerűséggel intézzük. Hogy másutt milyen nagy súlyt fektetnek a gyümölcs okszerű termelésére és értékesítésére, arra nézve példaképpen felemlítjük azt az esetet, midőn Amerikában évek előtt összeállott egy gazda, egy iparos és egy kereskedő arra a célra hogy egy 600 hektáros gyümölcsösöt alapítsanak.

A kereskedőnek a feladata volt ki-puhatolni, hogy mely gyümölcsfajok azok, a melyek legnagyobb keresletnek örvendenek, a gazdának kellett aztán a talajnak és éghajlatnak legmegfelelőbb fajtákat kiválasztani, a facsemetétet beszerezni, elültetni, gondozni s annak idején a gyümölcsöt leszedni. — Az iparos feladata lett, a leszedett gyümölcsnek szállításra képes csomagolásáról, az ehhez szükséges eszközökről, a gyümölcsstartók és csomagok izléses és tetszetős kiállításáról, a gyümölcs conserválásáról, a conservált gyümölcs becsomagolásáról stb. gondoskodni. Végül az így kellőleg elkészített gyümölcs a kereskedőhöz kerül, a kinek feladata felkeresni a fogyasztókat, biztosítani állandó piacokat s gondoskodni a biztos és pontos szállításról.

Nem nehéz belátni, hogy ily alapos és szakszerű kezelés mellett a gyümölcs-termelés 10-szer annyi jövedelmet hozhat, mint a nálunk tulnyomóan divó gyümölcsstermeléssel, a hol elegendőnek vélik bevárni ösztetett kézzel a jó Isten áldását, a mit aztán — a helyett, hogy óvatosan leszednének a fáról — erőszakkal leverik, lerázzák, úgy hogy a mikorra piacra kerül a gyümölcs, nagyobb része már tönkre van menve a zúzódás miatt. A szőlőstermelés terén okszerű kezelés mellett szintén igen szép eredményeket érhetünk el, a mire szörványosan máris konstatálhatjuk az örvendetes lendületet. De ez még csak kezdet; s meg vagyunk róla győződve, hogy úgy a csemegeszőlő, mint a bortermeléssel kellő szakavatottság és kitartó szorgalom mellett igen szép eredményeket érhetünk el, annál is inkább, mivel a csemegeszőlő iránt a külföldi kereslet évről-évre határozott emelkedést mutat.

Számos más kisebb-nagyobb termelési ágat nevezhetnénk még meg — nem is szólva a gazdasági és házi ipar szintén figyelemre méltó sokféle ágazatáról — a melyekkel kisebb területi földbirtokon is jelentékeny jövedelmességet lehet biztosítani. Azonban csak utalni kívántunk a gazdasági fejlődés ezen néhány tényezőjére, mert épen itt van az ideje annak, hogy az ezekre vonatkozó előmunkálatokat és telepítéseket az ős és tél folyamán megtegyük, hogy aztán az ébredő tavasszal az erővel, kitartó szorgalommal fogjunk hozzá mindazon munká-

latokhoz, a melyek végeredményükben az egyéni és nemzeti jólét megteremtését hivatvák biztosítani.

„Gazdasági Mérnök.“

KÜLÖNFÉLÉK.

A villamosság alkalmazása a konyhában. Margueri párisi vendéglős gázmotorok mellett, többféle készülékek hajtására, dynamogépeket is állítottatott fel vendéglője konyhájában, amely naponként több ezer ember részére szolgáltatja a jó pénzért osztogatott mindennapi kenyeret illatos és zamatos pesenyék alakjában. Különböző anyagok előállítására és a tömérdek használt edény tisztogatásának egyszerűsítésére, mely körülmények természetesen a konyhaszemélyzet redukálásával is kapcsolatosak, két gázgépet állítottatott fel Marguery pinczejében, amelyekkel részint közvetlenül, részint pedig a dynamogépek segítségével következő készülékeket hajtják: egy csontzúzó gépet, egy gépet leveses ételek és főzelékek szűrésére, egy késtisztító gépet, egy sütőkészüléket, egy tányér- és üvegmosó gépet és végre egy kávépörkölő készüléket. Különös szelendusnak mondható az az üvegmosó gép, melynek keféi az „Első budapesti szabaddalmi iroda“ Bergl Sándor mérnöki irodája (kerepesi-ut 79.) jelentése szerint percenként 300 fordulatot tesznek meg, úgy, hogy az üvegfalzat minden része a 36 másodpercig tartó öblögetés alatt a kefe által 180-szor érintetik. Ezen gép, melynél természetesen folyton friss vizáram működik, óránként 400 üveg tisztítására képes. Nem kevésbé érdekes a tányér-öblögető-gép, amely naponként 4000 tányért mosogat el és működése alatt törések majdnem teljesen ki vannak zárva. A tányér először forró vízben ide s tova rázatik, innét azután több gyorsan mozgó kefe közé kerül, melyek minden oldalról alaposan dörzsölik, és végre hideg vízben mosatik meg, hol a tisztogatás befejezést nyer. A szolgálati személyzet összes teendője abból áll, hogy a tányérokat a mosókészülékbe tegyék és ebből száritás végett ismét kivegyék. Ilyesmi aligha volt még a szakácskönyvekből kiolvasható.

A galambok ellen Belgiumban sok panasz hangzik. Ugyanis Belgiumban rendkívüli lendületet vett a galambtenyésztés, mióta a postagalambokkal mindenféle kísérleteket tesznek. Ez annyira a galambokra irányozta a figyelmet, hogy igen nagy azok száma is, kik nem postagalambokat nevelnek, hanem csak kedvtelésből és házi s piaci használatra tenyésztik a galambokat. A galambtenyésztés akkora mérvet öltött már, hogy a vasutakon külön vagonok vannak berendezve a galambok szállítására. A kertészek azonban nem örülnek ennek, mert a galamb, mint falánk állat, a zsenge veteményekben sok kárt tesz, a mint a földből kibujnak azok, lecsipdesik. A kertészeti egyesületek tehát felszólaltak ez ellen, s többi közt azt kérik, hogy a hol nagyobb kertészetek vannak, ott a galambok nagyban tenyésztését tiltsák el.

A paradicsomfából Közép-Amerikában Veraynes környékén már csak hét darab van. Minden fán egyetlen vakító fehérszínű virág van, mely kinyilva, repülő galambhoz hasonlít s oly átható illata van, hogy két kilométer távolságból is meg lehet érezni. Minden évben egészen elhervad a fa, de lehulló gyümölcsei phoenixként újból feltámasztják. Sokan kísérlettek meg már ezt a gyönyörű fát szaporítani, de eddig sikertelenül, a fa csak eredeti helyén tenyészik s itt végpusztulása közel van.

Felelős szerkesztő: Lauka Gusztáv.
Főmunkatárs: Kp. Kovács László.

H i r d e t é s e k.

Mű- és kereskedelmi kertészetemben
felvétetik

két tanonc,

a virág-teremben pedig a finom kötés
megtanulása végett fiuk és leányok.

Deutsch Zsigmond,
mű- és kereskedelmi kertészte,
(345-3.1) Nagy-Becskerek.

383., 547., 603., 622., 623., 624., 643.
sz. b. v. 1890. (340-1.1)

Árverési hirdetés.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881:
LX. tcz. 102. §-a értelmében ezennel
közöszírre teszi, hogy a tör.-becsei ttes
kir. járásbíróóság 2131., 2566., 2754.,
3218., 3313., 3306., 3359. p. számú
végzése által Béron Károly, a n.-becs-
kerei kir. kincst. uradalom, L. Häcker
és Meisner, Liebig A. és C., Robitsek
Emanuel, Paulini testvérek és Stern
V. mint együttes végrehajtók javára,
Kiszelitsky P. L. t.-becsei lakos ellen
10 frt, 10 frt, 103 frt 84 kr., 191 frt
29 kr., 50 frt, 44 frt 75 kr. és 28 frt
34 kr. tőke, ennek 1889 90. évi okt.
4-től, márczius 31-től, január 27-től,
április 1-től számítandó 6 százalék
kamatai s eddig összesen 51 frt 62 kr.
perköltés erejéig elrendelt biztosítási
és kielégítési végrehajtás alkalmával
bíróilag le- és felülfoglalt és 855 frtra
becsült téglá, here, szán, mángoló,
hordók, lószerszám, steuerkocsi, decz.
mérték, 70 drb zsák, rézüst, 30 mm.
buza, kukoriczakotárka és kf. butorok
ból álló ingóságok nyilvános árverés
utján eladatnak.

Mely árverésnek a 3528. 1890. polg.
sz. kiküldést rendelő végzés folytán a
helyszínén, vagyis Tör.-Becsén alperes
házánál leendő eszközlésére 1890. évi
október hó 15-ik napján, délutáni
2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz
a venni szándékozók ezennel oly meg-
jegyzéssel hivatnak meg, hogy az érin-
tett ingóság ezen árverésen, az 1881.
évi LX. tcz. 107. §-a értelmében a
legtöbbet ígérőnek becsáron alul is
eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vétel-
ára az 1881. évi LX. tcz. 108. §-ában
megállapított feltételek szerint lesz ki-
fizetendő.

Kelt Török-Becsén. 1890. évi szept.
16. napján. — Rankovits István, kir.
bir. végrehajtó.

Legfinomabb
Esonlópapír
Ár: DOBONKÉNT 1/2 frt.
RIGLER JOZSEF EDE
Képzőművészeti és papírmű-gyár
BUDAPEST.
Kapható minden papíruzleiben.
Nagy-Becskereken:
Ploitz Pár. Fál
könyv-, mű-, zenemű-, papír-
és írószert-kereskedésében
Hunyadiutca 10.

Deutsch Zsigmond

mű- és kereskedelmi kertészte, N.-Becskerek.

← Sir-koszorúk →

csakis saját gyártmány, szárított vagy művirágokból mindenszentekre,
nagy készlet.

Sirkoszorúim magasak, gazdagon és elegánsan vannak kötve, és semmi
módon nem hasonli hatók össze a külföldi gyártmányokkal, és szállítom
darabját

frt 1.—, 2.50, 3. , 4.—, 5.—, 6.—, 7.—, 8.—, 10.— és feljebb.

Tavaszi csokrok (művészies), a legdivatosabb és legele-
gánsabb termek részére, darabja

frt 3. , 4.—, 5.—, 6.—, 7.— egész 20 frtig.

Divatos Makart-terem-csokrok. rézzománcozott pál-
mák és füvekből, magas, finom, darabja

frt 5.—, 7.—, 9.— és feljebb.

Divatos fali-diszítések sötétes füvekből, nemes pálmák és
tavaszi ágakkal diszítve, elegáns újdonság termek részére darabja

frt 5.—, 6.—, 7.—, 8.—, 9.—, 10.— és feljebb. (344-3.1)

Groszmann Zsigmond

okl. mérnöknek

m ű s z a k i i r o d á j á b a n
Nagy-Becskereken

belvizlecsapolási, földmérési, tagosítási, nemkülönben a
magasépítézet körébe tartozó bármilyen munkák utólagos
és mérsékelt díjazás mellett elvállaltatnak. (129-52.26)

IRODA: Begasor, Sinkay-féle ház, a gőzhajózási ügynökség mellett.

SCHLICK-féle Vasöntőde és Gépgyár

részvénytársaság Budapesten.

Gyár és irodák:

VI., külső váci-ut 1696/99. sz.

Városi iroda és raktár:

VI., Podmaniczky-utca 14. sz.

Ajánlja kittingő és szilárd szerkezetű, számos első díjakkal kitüntetett:

SCHLICK-féle szab. 2- és 3-vasu ekéit

és szabad. mélyítő ekéit,

mélyítő ekéit, önzetékkel, eredeti Schlick és
Vidats-féle (79-21.21)

egyvasu ekéit,

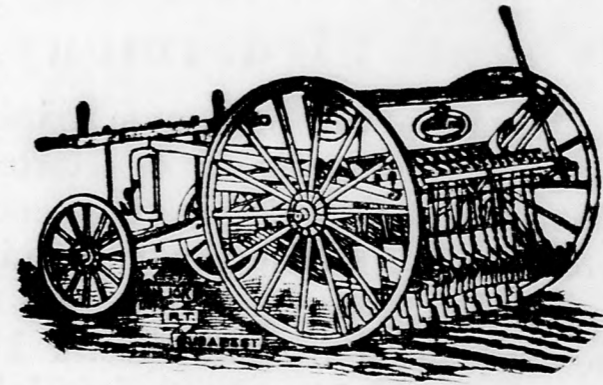
talajmivelő eszközeit, boronait és rögtörő
hengereit

Schlick-féle szab. HALADÁS sorbavető gépeit.

Szóróvető gépek, többvasu ekékre alkal-
mazható tengeri- és répa-ültető készülékek.
Készletben vannak továbbá: gőz- és jár-
gánycsélő készülékek, gabona-tisztító rosták
(Baker és Vidats rendszer), takarmánykészítő
gépek, tengeri morzsolók, és darálók, örlőmal-
mok és olajmalom berendezések. — Eredeti
amerikai kéveköto és marokrakó aratógépek
és fűkaszáló gépek.

Legjutányosabb árak.

Előnyös fizetési feltételek Arjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.





Köszönetnyilvánítás.

Mélyen meghatva az igaz és őszinte részvétnek azon számtalan jele által, melyek boldogult férjem, atyánk, illetve rokonunk

Dr. KOLLARITS MIHÁLY úrnak

halála alkalmából oly nagy számban érkeztek hozzánk: hálás szívvvel mondunk ez uton köszönetet, ugy a tek. vármegyének, valamint a tek. pénzügyigazgatóságnak, városi hatóságnak és mindazon egyleteknek, társulatoknak és magánosoknak, a kik drága halottunk iránt érzett kegyeletüknek részben koszorúk, részben megjelenésük által adtak kifejezést.

Nagy-Becskerek, 1890. évi október hó 9-én.

(343—1.1)

A gyászoló család.

8370. sz. kig. 1890.

(341—2.1)

Pályázati hirdetés.

Torontálmegye t.-kanizsai járásában Csóka székhelyvel rendszeresítve lévő körorvosi állás lemondás folytán üresedésbe jövén, annak betöltése céljából pályázat hirdettetik.

Ezen körorvosi állás évi 570 forint fizetés, valamint a szabályrendeletileg megállapított látogatási díjakkal van javadalmazva.

Pályázni kívánók felhivatnak, miszerint az 1883. évi I. tcz. 9. és illetőleg az 1876. évi XIV. tcz. 43. §-ában előírt minősítvényüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket f. évi október hó 24-éig alulírt főszolgabíróhoz nyujtsák be.

A választás Csóka községhezánál f. évi október hó 25-én, d. e. 10 órakor fog megtartatni.

Török-Kanizsa, 1890 október 2.

Tallán Emil, főszolgabíró.

8421. sz. I. 1890.

(347—3.1)

Pályázati hirdetés.

Torontálvármegye pancsovai járásába kebelezett Starcsova és Hertelendyfalva községekből új szervezett körorvosi állás betöltésére a választás f. évi november 18-án d. e. 10 órára a sztarcsovai községi irodába tüzetik ki.

Ezen állással a következő javadalmazás van egybekötve: A két község pénztáraiból évi 800 frt készpénz fizetés.

melyhez a Sztarcsova község mint a körorvos székhelyéhez tartozó Vojloviczi zárda még évi 100 frttal járul; szabad lakás kerttel; nappali 20 és éjjeli 40 kr. látogatási díjjal; teljesen elszegényedett fizetésképtelen betegeket köteles azonban ingyen gyógykezeltetni az orvos. Felhivatnak a pályázni szánóknak, hogy az 1883. évi I. t. cz. 9. §-a és 1876. évi t. cz. 143. §-a értelmében felszerelt kérvényüket folyó évi november 15-ig hozzám nyujtsák be, mivel az utóbb érkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak. A két község közel 6000 számú lakosai magyar, német, szerb és tót nyelvű lévén ezen nyelvek egyikének — a hivatalos melletti tudása — mi okmányokkal igazolandó — megkivántatik s esetleg ezen minősítvényekkel bíró pályázó elsőbbségben részesül.

Pancsován, 1890. évi október 3-án.

Radosavlyevics, főszolgabíró.

8762. szám tkvi 1890.

(342—1.1)

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagy-beckereki kir. tvszék mint tlkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Sparioszu Ilia kis-toráki lakos végrehajthatónak, Balos Georgie kis-toráki lakos végrehajtást szenvedő elleni 56 forint tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán az 1881:LX. tczikk 156. § intézkedésének figyelembe vé-

telével a nagy becskereki kir. tvszék kerületében levő, Kis-Torák községi 169. sz. tlkvben 279., 280 a. hr. és 1090. öi. sz. ház és beltelek 437 frt kikiáltási árban és az ugyanott 1141-a. hr. számú 400 négyszögölnyi pótkert 46 frt kikiáltási árban és így a végrehajtáson kívül álló társtulajdonosok Balos Juon és Kécsi Tivadar birtokjuttalékai is 1890. évi november hó 21-ik napján, délelőtt 10 órakor Kis-Torák községhezánál megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni.

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitűzött birtok szükség esetén a kikiáltási áron alul is el lesz adandó.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10 százalékát, vagyis 43 frt 70 krt és 4 frt 60 krt készpénzben, vagy az 1881:LX. tcz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított s az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyi ministeri rendelet 8-ik §-ában jelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881:LX. tcz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatali órák alatt ezen kir. tvszék tkvi irattárában és Kis-Torák község-előljárási irodájában megtekinthetők.

Kelt a nagy-beckereki kir. tvszék tlkönyvi hatóságánál, 1890 évi július 15-én. — Kiss Sándor, egyes bíró.

Nyomatott a kiadó Pleitz Fer. Pálnál Nagy-Becskereken.

HIVATALOS MELLÉKLETE.

Nagy-Becskerek, 1890. évi október hó 12-én.

Tárgysorozat

Torontálvármegye törvényhatósági bizottságának 1890. évi október 13-án folytatva Nagy-Becskereken tartandó rendes őszi közgyűlésében előadandó ügyek felett.

Előadó: *Daniel László*, főjegyző.

Alispáni előterjesztés a vármegyei és a vármegye felügyelete alatt álló alapok takarékpénztári betét gyanánt kezelt készletéből egy bizonyos összegnek állami papirokba leendő fektetésére vonatkozólag.

A m. tiszti ügyészség jelentése a Bozzay Sarolta-féle per lefolyására vonatkozólag.

A nagy-kikindai főbíró betérjeszti N.-Kikinda község képv. testületének egy 150.000 forintos kölcsön felvétele tárgyában hozott határozatát.

Pancsova városának az ipartanonc és kereskedelmi iskola segélyezése iránti kérvénye.

Özv. Gaál Józsefnének néhai férje után a halotti negyed kiutalványozása iránti kérvénye.

Özv. Gaál Józsefnének kegydíj megszavazása iránti kérvénye.

Előadó: *Rigó István*, aljegyző.

A nm. m. k. belügyministeriumnak 8776. 90. sz. alatt kelt az árvízveszély idején a közérő kirendelése és célszerű felhasználásra vonatkozó rendelet.

A megyei ügyészségnek véleményes jelentése Nagy-Jécsa község és több ottani lakos között a pakácsi pusztá eladása iránt kötött adásvevési szerződésekre vonatkozólag.

A Torontálmegyei háziipar egyesületnek segélyezése iránti kérvénye.

A pancsovai főbíró betérjeszti az Almás községi bíróválasztás ellen beadott felebbezést.

A központi főbíró betérjeszti Perlasz község képv. testületének egy kerítés építése tárgyában hozott határozatát.

A t.-kanizsai főbíró betérjeszti Tör.-Kanizsa község képv. testületének a községi legelő telekkönyvezetési ügye tárgyában hozott határozatát.

Az antalfalvi főbíró betérjeszti Tomasevác község képv. testületének a halászati jog bérlőjének 28 frt 62 kr. bérösszeg elengedése tárgyában hozott határozatát.

Az antalfalvi főszolgabíró betérjeszti Czrepaja község képviselő-testületének 1800 frtos kölcsön felvétele tárgyában hozott határozatát.

Szárcsa 1889. évi számadása.

Szerb-Bóka 1889. évi számadása.

Nagy-Komlós 1889. évi számadása.

Nagy-Becskerek 1889. évi számadása.

A m. alispánja bemutatja a legtöbb adót fizető megyebizottsági tagok névjegyzékét és az időközben leköszönés és elhalálozás folytán megürült megyebizottsági tagok helyeinek betöltésére vonatkozó jelentése.

Nagy-Becskerek város polgármestere betérjeszti a városi képv. testületnek a Szalay József, Dr. Klein Mór és Jeszenszky Nándor főgymnasiumi hitoktatók tiszteletdíjainak megszavazása tárgyában hozott határozatát.

A pancsovai főszolgabíró betérjeszti Franczföld község képv. testületének Schnürer Mihály és Jakabnak házhely adományozása tárgyában hozott határozatát.

A m. alispán bejelenti, hogy Szerb-Padé község és Reiner Ferencz közt létrejött adásvevési szerződést és a község által kiállított kötelezvényeket jóváhagyási záradékkal ellátta.

Jánosföld 1889. évi számadása.

Gaád 1891. évi költségvetése.

H.-Neuzina 1891. évi költségvetése.

Tógyér 1891. évi költségvetése.

Gyér 1891. évi költségvetése.

Előadó: *Dr. Pap Géza*, tb. főjegyző.

A közig. bizottság átteszi Oroszlamos községnek a 34010 89. sz. alispáni határozat ellen beadott felebbezését.

A n. kikindai főbíró jelentése Szb-Padé községben behajthatlanná vált közmunkaváltságtartozás leírására vonatkozólag.

Ujpecs község 1886=1889. évi számadása a házhelyek eladásából befolyt bénzekekről.

Szerb-Ittebe 1885. évi számadása.

Szb Szt-Márton 1886. évi számadása.

Sárafalva 1887. évi számadása.

Sárafalva 1888. évi számadása.

Szent-Péter 1879. évi számadása.

Bogáros 1889. évi számadása.

Kis Ósz 1889. évi számadása.

Offszenicza 1890. é. pótköltségvetése.

Lovrin 1890. évi pótköltségvetése.

Csebza 1890. évi pótköltségvetése.

Bogáros 1891. évi költségvetése.

Sándorháza 1891. évi költségvetése.

Ujhely 1891. évi költségvetése.

Számos 1891. évi költségvetése.

Ferdinándfalva 1891. é. költségvetése.

Illancsa 1891. évi költségvetése.

Kevi-Szóllós 1891. évi költségvetése.

Petrovoszelló 1891. évi költségvetése.

Dobricza 1891. évi költségvetése.

Kis Margita 1891. évi költségvetése.

Szent-Péter 1891. évi költségvetése.

Perjámos 1891. évi költségvetése.

Pészák 1891. évi költségvetése.

N.-Szt Péter 1891. évi költségvetése.

Sárafalva 1891. évi költségvetése.

Egres 1891. évi költségvetése.

Partos 1891. évi költségvetése.

Ürményháza 1891. évi költségvetése.

Offszenicza 1891. évi költségvetése.

Dolác 1891. évi költségvetése.

Fény 1891. évi költségvetése.

Csenta 1885, 1886, 1887 és 1888.

évi számadása.

Fény 1888. évi számadása.

A nm. m. k. belügyministeriumnak 29968. 90. sz. a. kelt rendelete, a Torontál-Vásárhelyen szervezett állatorvosi állás fizetése tárgyában hozott kgy. határozatra vonatkozólag.

A nm. m. k. belügyministeriumnak 68935-90. sz. rendelete, a Bega-Szt-Györgyön szervezett állatorvosi állás fizetése tárgyában hozott kgy. határozatra vonatkozólag.

Előadó: *Szilágyi Albert*, aljegyző.

A m. tiszti ügyészség véleményes jelentése Eibenschütz Arnold és Ney Cobi közmunkaváltság-hátralékának leírására vonatkozólag.

A pancsovai főbíró betérjeszti Réva-Ujfalu község képv. testületének Gyakovacsai György italmérési díjtartozásának leírása tárgyában hozott határozatát.

Az antalfalvi főbíró betérjeszti Idvor község képv. testületének a templomtér bekerítése tárgyában hozott határozatát.

Az antalfalvi főbíró betérjeszti Tomasevác község képv. testületének a községben egy távirtda állomás felállítási költségeihez való hozzájárulása tárgyában hozott határozatát.

A csenei főbíró betérjeszti Csatád község képv. testületének a korcsmai épület megvétele tárgyában hozott határozatát.

A párdányi főbíró betérjeszti Dinyás község képv. testületének az előjárók napidíjainak megállapítása tárgyában hozott határozatát.

A bánlaki főbíró betérjeszti Partos község képv. testületének toronyóra és harang beszerzése tárgyában hozott határozatát.

Morsching Traugott, megyei gépész segély iránti kérvénye.

Magyar-Padé 1891. évi költségvetése.

Nagy-Kikinda 1891. évi költségvetése.

Nákófalva 1891. évi költségvetése.

Szaján 1891. évi költségvetése.

Szerb-Padé 1891. évi költségvetése.

Aurelháza 1891. évi költségvetése.

Billéd 1891. évi költségvetése.

Bobda 1891. évi költségvetése.

Csatád 1891. évi költségvetése.

Horvát Csene 1891. évi költségvetése.

Szerb-Csene 1891. évi költségvetése.

Gyertyámos 1891. évi költségvetése.

Hettény 1891. évi költségvetése.

Kis Jécsa 1891. évi költségvetése.

Nagy-Jécsa 1891. évi költségvetése.

Horvát-Kécsa 1891. évi költségvetése.

Román-Kécsa 1891. évi költségvetése.

Horvát-Klári 1891. évi költségvetése.

Szerb-Klári 1891. évi költségvetése.

Németh 1891. évi költségvetése.

Öregfalu 1891. évi költségvetése.

Tamásfalva 1891. évi költségvetése.

Ujvár 1891. évi költségvetése.

Antalfalva 1891. évi költségvetése.

Farkasd 1891. évi költségvetése.

Idvor 1891. évi költségvetése.

Jarkovác 1891. évi költségvetése.

Tomasevác 1891. évi költségvetése.

Torontál-Vásárhely 1891. évi költségvetése.

Billéd 1890. évi pótköltségvetése.

Tör.-Becse 1890. évi pótköltségvetése.

Jarkovác 1890. évi pótköltségvetése.

Főispán ur ő méltósága átteszi Ta-

bakovics Paulina kegydíj iránti kérvényét.

Az antalfalvi főbíró betérjeszti Lajosfalva község képviselő-testületének Bujkovszky 25 éves jubileumának költségeihez való hozzájárulása tárgyában hozott határozatát.

Az antalfalvi főbíró betérjeszti Lajosfalva község képviselő-testületének Babinka Istvánnak a községi legelőből egy házhely átengedése tárgyában hozott határozatát.

Az antalfalvi főbíró betérjeszti Idvor község képv.-testületének egy segédjegyzői állás rendszeresítése tárgyában hozott határozatát.

Az antalfalvi főbíró betérjeszti Lajosfalva község képviselő testületének a községi közgyám fizetésének megállapítása tárgyában hozott határozatát.

Alispáni jelentés az uti alapból a megyeház kibővítési alapnak kölcsön adott 260,000 frtra vonatkozólag.

A megyei számvevőség betérjeszti a megyeház kibővítési-alap főkönyvében a vállalat terhére előírt összegről szóló kimutatást.

A megyei számvevőség betérjeszti a megyeház kibővítési-alapból történt utalványozások feletti főkönyvi kivonatot.

Lajosfalva 1891. évi költségvetése.

Csenta 1891. évi költségvetése.

Tisza-Hegyes 1891. évi költségvetése.

Előadó: *Báró Feilitzsch Bertold*, aljegyző.

A megyei alispán kijelenti, hogy a megyei órának javításáért Ulrich András órának 100 frtot utalványozott.

A megyei közegészségügyi bizottság határozata a Tisza-Hegyesen felállítandó gyógyszerháza vonatkozólag.

A megyei közegészségügyi bizottság határozata a homolitz—sándoregyházi orvosi kör megállapítására vonatkozólag.

A párdányi főbíró jelentése a jánosföldi korcsmaépületnek kisdedovodai czélokra megvételére vonatkozólag.

Steingaszner Ferencnek kegydíj kiutalványozása iránti kérvénye.

Steinitzer Gézának kiskoru Popovits Julia segélyezése iránti kérvénye.

Ifj. Wegling Ferenc megyei irnok segély iránti kérvénye.

Az antalfalvi főbíró betérjeszti Farkasd község előterjesztését a mult évi költségvetésnek egész terjedelmében leendő jóváhagyására vonatkozólag.

A megyei számvevőség bemutatja Bányos község 1890. évi pótköltségvetését.

A megyei számvevőség betérjeszti Bányos község 1890. évi pótköltségvetését.

Tót-Aradác 1889. évi számadása.

Német-Écska 1889. évi számadása.

Zsigmondfalva 1889. évi számadása.

Lázárföld 1889. évi számadása.

Kis-Torák 1889. évi számadása.

Rudolfsgnad 1889. évi számadása.

Szerb-Aradác 1889. évi számadása.

Német-Ellemér 1889. évi számadása.

Klekk 1889. évi számadása.

Katalinfalva 1889. évi számadása.

Orlovát 1889. évi számadása.

Rogendorf 1889. évi számadása.

Szóllós-Ittvarnok 1889. é. számadása.

T.-Szent-Miklós 1889. évi számadása.

Klárafalva 1887. évi számadása.

Szanád 1889. évi számadása.

B.-Szent-György 1889. é. számadása.

Majdán 1889. évi számadása.

Csóka 1888. évi számadása.

Valkány 1889. évi számadása.

Ferencszállás 1888. évi számadása.

Ferencszállás 1889. évi számadása.

Hertelendyfalva 1891. évi költségvetése.

Borcsa 1891. évi költségvetése.

Sztarcsova 1891. évi költségvetése.

Franzfeld 1891. évi költségvetése.

Almás 1891. évi költségvetése.

Glogon 1891. évi költségvetése.

Homolitz 1891. évi költségvetése.

Szefkerin 1891. évi költségvetése.

Bárános 1891. évi költségvetése.

Bresztovác 1891. évi költségvetése.

Sándoregyház 1891. é. költségvetése.

Dolova 1891. évi költségvetése.

Szerb-Csanád 1891. évi költségvetése.

Nyerő 1891. évi költségvetése.

Kis-Teremia 1891. évi költségvetése.

Lázárföld 1891. évi költségvetése.

Zsigmondfalva 1891. é. költségvetése.

Perlasz 1891. évi költségvetése.

Német-Écska 1891. évi költségvetése.

Kübekháza 1891. évi költségvetése.

Oroszlámos 1891. évi költségvetése.

Kis-Sziget 1891. évi költségvetése.

Ó-Szt.-Iván 1891. évi költségvetése.

Feketető 1891. évi költségvetése.

Battyánháza 1891. évi költségvetése.

Uj-Szt.-Iván 1891. évi költségvetése.

Térvár 1891. évi költségvetése.

Klárafalva 1891. évi költségvetése.

Monostor 1891. évi költségvetése.

Kis-Béba 1891. évi költségvetése.

Ferencszállás 1891. é. költségvetése.

Gyála 1891. évi költségvetése.

Deszk 1891. évi költségvetése.

Szb. Keresztur 1891. é. költségvetése.

Szanád 1891. évi költségvetése.

Szőregh 1891. évi költségvetése.

T.-Szt.-Miklós 1891. é. költségvetése.

Jozefova 1891. évi költségvetése.

Jázova 1891. évi költségvetése.

Egyházaskér 1891. évi költségvetése.

Ó-Béba 1891. évi költségvetése.

Csoka 1891. évi költségvetése.

Rábé 1891. évi költségvetése.

Majdán 1891. évi költségvetése.

A magyar kir. 2. sz. csendőrpáncsnokság kérvénye a Fehér-féle háznak

1891. évi júliusig leendő bérbeadása iránt.

A megyei főorvosnak véleménye

Dr. Sziklay Károly kis zombori kör-

orvos jegyzőkönyvi előterjesztésére.

A megyei közegészségügyi bizottságnak az Oroszlámoson alakítandó

orvosi körre vonatkozó határozata.

Előadó: *Filković Boldizsár*, tb. aljegyző.

Alispáni jelentés, a f. évi szeptem-

ber 17-én a megyei gyámpénztárban

váratlanul megejtett rovancsolásra vo-

natkozólag.

Alispáni jelentés, a f. évi szeptem-

ber 18-án a m. főpénztárban váratlanul

megejtett rovancsolásra vonatkozólag.

A párdányi főbíró betérjeszti Szerb-

Szent-Márton község képv.-testületének

a behajthatlanná vált községi pótdó

leírása tárgyában hozott határozatát.

A párdányi főbíró jelentése, a csebzai

jegyző jutalmazására vonatkozólag.

A párdányi főbíró betérjeszti Dinyás

község képv.-testületének a legeltetés

tárgyában hozott határozatát.

Az antalfalvi főbíró betérjeszti Lajosfalva közs. képviselőtestületének a községi köztartozások után 6 százalék késedelmi kamat szedése tárgyában hozott határozatát.

A nagy-kikindai főbíró betérjeszti Basahid község kép.-testületének a regalé bérletnek Popov Misának leendő átengedése tárgyában hozott határozatát.

Az antalfalvi főbíró betérjeszti Torontál-Vásárhely község képviselő-testületének a regalé váltásdíj mikénti kezelése és felvétele tárgyában hozott határozatát.

A megyei közegészségügyi bizottság határozata, a központi járásba tartozó községeknek új orvosi körökre leendő beosztására vonatkozólag.

Előadó: *Hegedűs János*, kig. gyakornok.

Alispáni jelentés, a törvényhatóság állapotáról.

Az antalfalvi főbíró betérjeszti Lajosfalva község képv.-testületének a községi legelőből egyes lakosok által elszántott 250 hold föld visszaszerzése tárgyában hozott határozatát.

A csenei főbíró betérjeszti Szerb-Csene község képviselő-testületének a vásári jogbérlet leengedése tárgyában hozott határozatát.

A központi főbíró betérjeszti Perlasz község képv.-testületének Gruin Nera legelőbér tartozásának leírása tárgyában hozott határozatát.

A párdányi főbíró betérjeszti Ujpécs község képviselőtestületének ingatlanok vételére vonatkozó határozatát.

Előadó: *Vogel Dezső*, közig. gyakornok.

A m. számvevőség jelentése Bótos község 1890. évi pótköltségvetésére vonatkozólag.

A perjamosi főbíró betérjeszti Pészak község képv.-testületének az árvafőkönyvek lemásolása tárgyában hozott határozatát.

Az alibunári főbíró betérjeszti Kevi-Szóllós község képviselő-testületének a németbánsági közkórházból kapott jutalékösszegnek közegészségügyi czélokra leendő használása tárgyában hozott határozatát.

Főispán ur ő méltósága átteszi a párdányi főszolgabírónak kérvényét, melyben egy díjnak vagy közigazgatási gyakornok kirendelését kéri.

A száj- és körömfájás

a torontálmegyei alispáni hivatalhoz beérkezett jelentések szerint ujabban a köv. helyek marhaállományában lépett fel:

Bács-Bodroghmegyében: Zenta város felső-hegyi csordájában és Csávoly községhez tartozó Józsefháza pusztán.

Csanádvármegyében: Biró Kálmán dombegyházi birtokán.

Krassó-Szörénymegyében: Zsidovin községben.

A járvány megszűnt: Bácsmege Cservenka községében.

37140. szám 1890.

Körrendelet a száj- és körömfájás tárgyában.

Valamennyi járás főszolgabírájának és Nagy-Becskerek város polgármesterének.

A hozzám érkezett jelentések szerint a vármegye területén ujabban ismét néhány községben fellépett a száj- és körömfájás s

így részben még ma is indokolt volna az 1888. évi VII. t. cz. 36. §-ának általános-
ságban való további alkalmazása, de mert
az eddig járványlepett 93 község közül
részben vagy egészben 44 községben szűnt
meg ezen bántalom s előreláthatólag a még
járványos községek közül a legközelebbi
napokban több helyen lesz a járvány meg-
szűntnek nyilvánítható; továbbá, mert a
közigazgatás némely ágában a végrehajtás
tekintetében alapos akadályok merültek fel
s mert a nm. földművelésügyi m. kir. minis-
teriumnak 55091-1890. sz. a. kelt távirati
rendeletében egy felfolyamodási esetről ki-
folyólag megengedte, hogy az említett 36. §.
alapján saját hatáskörében intézkedhessem;
mindezek alapján tehát július hó 10-én kelt
26060. számú rendeletemet f. október hó
elsejével hatályon kívül helyezem.

Megengedem, hogy az alább közölt ren-
deletek és feltételek pontos betartása mel-
lett a vármegye területén az állatnemekre
való tekintet nélkül heti és országos állat-
vásárok tartassanak:

1. Állatvásár csak járványmentes község
területéről hajtott állatokkal tartható. Járványmentes pedig azon község, melynek
területén a száj- és körömfájásnak egyetlen
esete sem merült még fel, vagy melyben a
járvány általam rendeletileg megszüntnek
nyilvánított. Lóvásárok járványos község-
ben is tarthatók.

2. Állatvásárra, vagy onnan vissza az
állatok, szarvasmarhák, juhok, sertések, járványmentes községekből is csak fertőzéstől
mentes utakon s a járványos községek kikerülésétől hajthatók. A ragályanyag eset-
leges tovább hurcolását gátló ezen intéz-
kedés biztosítása czéljából rendelem, hogy
minden egyes járványos község határait az örök állandóan alkalmaztassanak, kellő
felvilágosítással láttassanak el arra nézve,
hogy az odairányuló állatforgalmat fertő-
zéstől mentes utra tereljék. Vásáron vett
állat — szarvasmarha, juh, sertés —
járványos községbe is behajtható, de onnan
a járvány megszüntnek nyilvánítása előtt el
nem szállítható.

Hogy a 2. pontban előirt feltételek még
pontosabban megtarthassanak, mellékelem
az ez időszert még járványos községek ki-
mutatását azzal az utasítással, hogy az elő-
járóságok a vásárra menni szándékozókat
ugy a kiindulás helyén a marhalevelek ki-
állítására és megújítására, mint a vásárokon
azok átírása és illetőleg a vásárról való el-
távozás alkalmával minden egyes esetben
figyelmeztessék, hogy mely uton juthatnak
el fertőzött terület érintése nélkül a vásáros
községbe, vagy onnan vissza. A később jár-
ványossá lett községekről és azokról, me-
lyekben a járvány megszüntnek nyilvánít-
tatik, esetről-esetre fogom a közönséget ér-
tesíteni.

3. Állatvásár a fenti értelemben kizárólag
csak a vásártér berendezése s a rendőri
intézkedések éber alkalmazása mellett tar-
tható. Gondoskodni kell tehát, hogy a hely-
beli állatok idegen községek állataitól a
vásártéren elkülönítve állittatnak fel, hogy
a vásártéri bejárók száma lehetőleg keves-
bítették s minden bejáróval állatorvos és
rendőri közeg alkalmaztassék, hogy az áll-
atok feltétlen egészségi állapota s a sza-
bályos marhalevel bírása megállapíttassék.
Ezek különösen, de általában minden az
állatvásárra vonatkozó szabály pontosan meg-
tartandó.

4. Szükségesnek látom egyidejűleg intéz-
kedni, hogy azon esetben, ha valamely köz-
ség területén csak egyetlen száj- és köröm-
fájásban szenvedő beteget jelentenének,
hogy a vásártartásra és marhalevel kiállításra
adott kedvezmény azonnal megvonassék
még a hatóság intézkedése előtt s erről
hozzám azonnal jelentés teendő. A községi
előjáróságok feladata lesz tehát éber figye-
lemmel kísérni az állatállomány egészségi ál-
lapotát és száj- és körömfájás fellépése ese-
tében az említett rendőri eljárást az illető
községre azonnal alkalmazni.

5. Azon esetekben, midőn két összeépít-
tett (közvetlenül egymás mellett épült)
községek valamelyikében a száj- és köröm-

fájás uralkodik, vagy csak az egyik köz-
ségre nézve lettek általam a rendőri intéz-
kedések megszüntetve, az állatvásárra és a
marhalevel kiállításra vonatkozó tilalom
mindkét községre alkalmazandó.

6. A községek feladata arra ügyelni,
hogy a járványmentes községhez tartozó
esetleg járványos legelőkről, járványos pusztá-
król és tanyákról szarvasmarhák, juhok
és sertések ne hajtassanak.

7. Torontálvármegye területén tartandó
állatvásároknál különös figyelem fordítandó
arra is, hogy a szomszéd vármegyéknek
csak teljesen járványmentes, teljesen gya-
nutlan községeiből bocsáttassanak a szarvas-
marhák, juhok és sertések vásárra.

8. Az I. foku hatóságok azon jogainak
gyakorlását, hogy az 1888. évi VII. t. cz.
végrehajtási rendeletének 215. §. alapján
saját járásuk területén belől való szállításra
még járványos községekben is engedélyt
adhatnak és marhalevelek kiállítását enge-
délyezhetik, a vásárookra nézve megenged-
hetőnek nem tartom.

9. Elrendelem, hogy az állatvásárokon
alkalmazott rendőri intézkedések az I. foku
hatóságok által személyesen a helyszínen
ellenőriztessenek.

10. Azon tapasztalat alapján, hogy sok
községben a beteg állatok hanyag gyógy-
kezelés folytán — bár a járvány jórészt
megszűnt — tetemes számban sánta állat
van, hogy a fertőzött helyiségek fertőzte-
nitése késedelmesen, vagy épen nem eszkö-
zöltetik s ezek miatt a községeknek a rendőri
intézkedések alól feloldása a szakértők
által — a törvényes intézkedések szem-
előtt tartása mellett — nem javasoltatik,
felelősség terhe mellett utasítandók a köz-
ségi előjáróságok, hogy az e tekintetben
mutakozó hiányok orvoslására — a közön-
ség érdekeinek előmozdítása szempontjából
is — minden lehető kövessenek el.

Jelen rendeletem minden egyes község-
nek külön-külön egy-egy példányban azon-
nal kézbesítendő. Általában a száj- és kör-
ömfájás ügyében kiadott rendeletek és
erősítések körömvény alakjában kiadását
nem engedhetem.

Az I. foku hatóságot teszem felelőssé, ha
jelen rendeletben előirt feltételek jelen-
léte, alkalmazása nélkül valamely község-
ben állatvásár tartatik s ebből kifolyólag a
ragályos bántalom továbbvitelére alkalom
nyujtatik.

Kelt Nagy-Becskereken, 1890. évi szept-
ember hó 29-én.

Alispán távol: Daniel, főjegyző.

Száj- és körömfájás miatt járványos köz-
ségek:

1. Nagy-Margita.
2. Szóka.
3. Kocsoháti puszta.
4. Bánlak.
5. Torontál-Sziget.
6. Ozora.
7. Idvor.
8. Csenta.
9. Katalinfalva.
10. Román-Ecska.
11. Török-Becse.
12. Ó-letzi puszta.
13. Aracs.
14. Bega-Szent-György
15. Beodra és Kis-Bikács.
16. Czrepaja.
17. Ferdinándfalva.
18. Preko Kanál puszta.
19. Jankahid.
20. Jánosföld.
21. Járkovacz.
22. Kanak.
23. Karlova.
24. Kún-Szóllós.
25. Kis-Margitta.
26. Kumán.
27. Lukácsfalva.
28. Melence.
29. Nagy-Becskerek.
30. Nagy-Kikinda.
31. Nagy-Ósz.
32. Nagy-Torák.

33. Német-Ecska.
34. Német-Párdány.
35. Német- és Szerb-Szent-Miklós.
36. Orlovat.
37. Perlasz.
38. Román-Ujfalu.
39. Szerb-Aradác.
40. Szerb-Keresztur.
41. Tisza-Szent-Miklós.
42. Torda.
43. Tót-Aradác.
44. Új-Szent-Iván.
45. Valkány.
46. Bocvár.
47. Szerb-Czernya.
48. Német-Czernya.
49. Zsombolya.
50. Kis-Óreg puszta.
51. Német-Módos.
52. Istvánvölgy.
53. Topolya.
54. Petrovoszelló.
55. Horvát-Szóka.
56. Kis-Teremia.
57. Kis-Zombor.
58. Kis-Ósz.

36084. szám 1890.

*Elkobzott lőfegyverekkel való elbánást
szabályozó rendeletek.*

61219. szám. M. k. belügyminister.
Körrendelet. — Kérdés tétetett aziránt,
hogy a fegyveradó és vadászati adóról
szóló 1883. évi XXIII. tcz. határoz-
mányaiba ütköző jövedéki kihágások
elkövetőitől elkobzott, illetve lefoglalt
lőfegyver, mely hatóság által vétessék
őrizet alá és hogy a kiszabott bírság
lefizetése esetén a lefoglalt lőfegyver
tulajdonosának visszaadható-e vagy
sem? e részben egyöntetű eljárást tart-
ván szükségesnek, a m. kir. pénzügyi
minister ural egyetértőleg a követ-
kezőket rendelem el:

1. Az 1883. évi XXIII. tcz. 39-ik
§-ában megnevezett egyének által bár-
mely okból lefoglalt lőfegyver meg-
őrzés végett a járási főszolgabírnak,
városi polgármesternek, Budapesten a
fővárosi rendőrségnek adandó át.

2. Ha a lőfegyver kizárólag a lőfegy-
vernek adóztatás alól történt elvonása,
a vadászatnak vadászati jegy nélkül
való gyakorlása, vagy más, az 1883.
évi XXIII. tczikk 42. §-ában felsorolt
jövedéki kihágás miatt foglaltatott le;
a kiszabott bírság lefizetése, illetőleg
az elzárási büntetés alkalmazása után
a lefoglalt lőfegyver a tulajdonosnak
— a kir. pénzügyigazgatóság felhívá-
sára — visszaadandó.

3. Azon esetben pedig, ha a lőfegy-
ver tilos, vagy orvvadászat (1883. évi
XX. tcz. 26., 27., 29., 31. §-ai) miatt
koboztatott el, az elkobzott fegyvert a
járási főszolgabíró (rendezett tanácsu
városokban a polgármester) a vármegye
alispánjához küldi be, ki is ezen fegy-
vert illetőleg az alispánokhoz 1884
nov. 27-én 63477. szám alatt kiadott
belügyministeri körrendelet értelmében
tartozik eljárni.

Ekkép intézkedik a törvényhatósági
joggal felruházott város polgármestere,
illetve a fővárosi rendőrség főkapitánya
is a hatósági területén elkobzott ily-
nemű fegyverekre nézve. — A most
idézett körrendelet alább közöltetik.
— Budapest, 1890 szept. 8. A minister
helyett: Lukács György, államtitkár.

61219.-V.-10. szhoz. 63477.-III.-a-84.
Valamennyi megyei törvényhatóság al-